

Architekt je ako krajčír – šije aj pre zákazníka so zlým vkusom

Daniela Jancová
Bratislava

Odišla z veľkej bratislavskej architektúry do malého mesta a od veľkých projektov k tvorivým programom pre deti. Architektka s pedagogickým minimom Lucia Marušicová uprednostňuje aj v profesii skromnosť nad premrštenosťou, ako hovorí, určite nejde s hlavným prúdom slovenskej architektúry. Hoci stále projektuje aj veľké stavby, jej láskou je práca s deťmi. Pripravovala výstavu pre Medzinárodný dom umenia pre deti Bibiana, osem rokov vyučovala v Základnej umeleckej škole. Od septembra spúšťa nové programy v začínajúcom občianskom združení Potvor – poznávaj a tvor!

Ako ste sa dostali od veľkej architektúry k malým projektom pre deti?

V škole sa mi podarilo vyhrať zopár súťaží, takže všetci očakávali, že pôjdem cestou úspešnej architektky.

Postupne som však zistila, že sa cítim neslobodná, nemám silu presvedčať ľudí alebo ja sama seba o riešeníach, ktorým až tak neverím.

Vydala som sa a presťahovala do domčeka vo Svätom Jure. Po dvoch deťoch som pochopila, že chodím denne do bratislavského atelieru nie je dobrým riešením. Kamarátka Blanka Cepková ma poprosila, či by som s ňou nešla do Základnej umeleckej školy učiť výtvarnú.

Dopadlo to tak, že ona prestala, lebo išla prednášať na VŠVU, ja som zostala osem rokov.

Pre Medzinárodný dom umenia pre deti Bibiana ste pripravovali tri výstavy, ako ste sa k tomu dostali?

S kamarátkou Helenkou Vojtkovou, ktorá má tiež tri deti, sme asi ako všetky architektky na materskej vymýšľali

„Deťom musíte dať priestor a možnosti. Musia si len zodpovedať niekoľko základných otázok. Prvá a najťažšia je, čo chcem robiť a prečo to chcem robiť.“

rôzne hračky, skladačky. Dihodobu sme malí sny, čo by sme radi urobili. Dali sme to na papier a ponúkli Bibiane pod názvom Hra architektúra. Využili sme tam všetky vymysly, hračky a skladačky, čo sme si odskúšali na svojich deťoch.

Čo je na architektúre hru, ktorú pochopia aj deti?

Asi kreatívny prístup k prostrediu, k tomu, čo nás obklopuje. Potrebovali sme názov, ktorý prítiahne. A všetky deti sa rady hrajú, najskôr si na koberci stavajú domčeky, cestičky, chodia po nich autičkami – to je urbanizmus, potom si postavajú steny a niečo si cez ne predávajú – to sú sociálne vzťahy, robia si bunkre pod stolom, domčeky z lepopera.

Architektka Lucia Marušicová vymenila hlavné mesto za domček v Svätom Jure.

FOTO PRAVDA, ROBERT HÖTNER © AUTORSKÉ PRAVA VYHRADENÉ

ria expozíciu. Ale sú tam aj veci od dizajnérov, napríklad lampy od Juraja Výboha, práca študentov textilu z Vysokej školy výtvarných umení.

Čím vás zaujal odpad? Prečo je práve o ňom výstava?

Žijem istým spôsobom v rodinnom dome, mám tri deti, nie som nejaká hyperekologička, ale hnevať ma, keď deťom kúpim hračku, za dva mesiace sa pokazí – a čo s ňou. Uvedomila som si, že len v takom autičku je elektronika, čiže nebezpečný odpad. Je tam kus kovu, guma, plast. Čo s tým mám robiť? Snažím sa separovať, ale potom to často nemám kam odniesť. Takže to boli praktické dôvody.

Z čoho ste vychádzali, keď ste písali scenár výstavy?

Vymysleli sme to tak, aby sme ju vytiahli mimo určených miestností prvého poschodia. Začali sme na chobe tým, ako žijeme – ako berieme igelitové tašky na nákupy, dáme do nich množstvo vecí – šunku, syr, jogurtovodu, všetko je v plastových

A tie „nepraktické“?

obaloch. Z toho vznikne malá kôпка potravín a obrovská kôпка odpadu, a to sa mi zdá nenormálne. Porovnali sme to s tým, ako chodili nakupovať naše babky – s košíkom, potraviny zabalené v papieri, mlieko v sklenej fľaši.

Čomu sú venované jednotlivé miestnosti?

Prvá miestnosť je o tom, čo sa stane, keď odhodíme odpad do odpadkového koša, kam to veľké smetiarke auto vysype, ďalšia ukazuje, čo je to smetisko, čo je skládka, čo je skládka odpad končí z veľkej časti v krajinách tretieho sveta, kde na smetiskách žijú deti a hľadajú, čo by sa dalo spečažiť. Vela sme sa dozvedeli od ľudí z bratislavského mestského podniku OLO (Odvoz a likvidácia

odpadu), s ktorými sme spolupracovali. Napríklad, že 40 percent komunálneho odpadu je bio, teda to, čo by sa mohlo vrátiť do prírody, kde by zhnilo a dalo živiny. Na skládke však produkuje metán, s ostatným odpadom tvorí nebezpečný zmes.

Plasty sú všade, igelitové tašky vejdú na stromoch pri vysokohorských túrach. Je to skutočne taký vážny problém?

Čo je väčší, ako tuším. Skládka sa monitoruje len 30 rokov po uzavretí, pričom plasty sa rozkladajú 50 až tisíc rokov, dnes tak často pri zatepľovaní používajú polystyrén sa vraj nerozloží nikdy. S tým budú ešte veľké problémy. Od ľudí z OLO sme sa dozvedeli na-

oypadu), s ktorými sme spolupracovali. Napríklad, že 40 percent komunálneho odpadu je bio, teda to, čo by sa mohlo vrátiť do prírody, kde by zhnilo a dalo živiny. Na skládke však produkuje metán, s ostatným odpadom tvorí nebezpečný zmes.

Plasty sú všade, igelitové tašky vejdú na stromoch pri vysokohorských túrach. Je to skutočne taký vážny problém?

Čo je väčší, ako tuším. Skládka sa monitoruje len 30 rokov po uzavretí, pričom plasty sa rozkladajú 50 až tisíc rokov, dnes tak často pri zatepľovaní používajú polystyrén sa vraj nerozloží nikdy. S tým budú ešte veľké problémy. Od ľudí z OLO sme sa dozvedeli na-

oypadu), s ktorými sme spolupracovali. Napríklad, že 40 percent komunálneho odpadu je bio, teda to, čo by sa mohlo vrátiť do prírody, kde by zhnilo a dalo živiny. Na skládke však produkuje metán, s ostatným odpadom tvorí nebezpečný zmes.

Prečo považujete za dôležité, aby deti poznali miesto, kde žijú?

Sama stále riešim prislusnosť k miestu, kam som prišla žiť, snažím sa ho spoznať a pochopiť, aby som mohla zapustiť korene. Pre miestnych, „zakorených“, to možno nie je také zaujímavé a často to vedľa málo. My prisťahovalci však máme tú potrebu cítiť sa tu doma, chápať miesto, kde žijeme, pretože sem nechceme chodiť len ako do nočiarne.

Sama ste sa teda museli zoznamovať s mestom, aby ste mohli na týchto vedomostiach stavať programy pre deti.

Pomohlo mi aj to, že som sa podieľala na obnove viacerých starých domov. Fascinoval ma, keď zisťujem históriu nejakého domu. Robila som napríklad štúdiu a projekt rekonštrukcie Ambrusterovej kárie, kultúrnej pamiatky. Pri autorstvom výskume som sa dozvedala, ako žili, kde v šľachtických rodoch mali korene, ako to všetko súvisí s neďalekou Bratislavou.

Príbeh a hra ako spôsob spoznávania zrejme funguje aj v projekte, ktorý robíte vo Svätom Jure – Tu je moje miesto. Čo vás

ozaj desivé veci, keby to ľudia vedeli, možno by zmenili postoj k spotrebe, pretože ďalšou etapou ťažby, spracovania, výroby, predaja a spotreby je odpad – čo sa tým všetkým potom stane.

Mali by sme v záujme zachrány planéty aspoň navštíviť s deťmi túto výstavu?

Uvedomujem si, že ľudia sú už na zelené témy alergickí, keď počujú separácia odpadu, reagujú odmietavo. Ale ja to beriem ako obyčajná gazdina a pre mňa samu bolo obohacujúce, čo všetko sme sa pri príprave výstavy dozvedeli a radikálne to zmenilo môj postoj. Myslím si, že má obrovský zmysel aspoň sa zamyslieť. Teraz už premýšľam, keď niečo kupujem, či to vôbec potrebujem.

A keď už odpad doma máme, môžeme z neho niečo vyrobiť.

Dnes sa dá nájsť na internete množstvo nápadov. Myslím sa priznať, že napríklad tetrapakové gule, poskladané z trojuholníkov bez lepidla, sme našli na internete. Sú tam odkukané veci, ale aj také, čo sme si vymysleli. Je to síce zábavné, ale problém s odpadom to nerieši. Na záver sme sa na to snažili upozorniť. Vo vlhkom podzemí Bibiany sú televízory, chladničky a iný nebezpečný odpad, vymysleli sme heslá ako „Pozor, nebezpečnosť nevidieť“, lebo naozaj ho v nich nevidieť, alebo „Um, nie konzum“. Končí sa na dvore, kde je bioodpad a odychovisko, aby si mohli návštevníci posediť a porozmýšľať, ako z toho von.

Prečo považujete za dôležité, aby deti poznali miesto, kde žijú?

Sama stále riešim prislusnosť k miestu, kam som prišla žiť, snažím sa ho spoznať a pochopiť, aby som mohla zapustiť korene. Pre miestnych, „zakorených“, to možno nie je také zaujímavé a často to vedľa málo. My prisťahovalci však máme tú potrebu cítiť sa tu doma, chápať miesto, kde žijeme, pretože sem nechceme chodiť len ako do nočiarne.

Sama ste sa teda museli zoznamovať s mestom, aby ste mohli na týchto vedomostiach stavať programy pre deti.

Pomohlo mi aj to, že som sa podieľala na obnove viacerých starých domov. Fascinoval ma, keď zisťujem históriu nejakého domu. Robila som napríklad štúdiu a projekt rekonštrukcie Ambrusterovej kárie, kultúrnej pamiatky. Pri autorstvom výskume som sa dozvedala, ako žili, kde v šľachtických rodoch mali korene, ako to všetko súvisí s neďalekou Bratislavou.

Príbeh a hra ako spôsob spoznávania zrejme funguje aj v projekte, ktorý robíte vo Svätom Jure – Tu je moje miesto. Čo vás

ozaj desivé veci, keby to ľudia vedeli, možno by zmenili postoj k spotrebe, pretože ďalšou etapou ťažby, spracovania, výroby, predaja a spotreby je odpad – čo sa tým všetkým potom stane.

Mali by sme v záujme zachrány planéty aspoň navštíviť s deťmi túto výstavu?

Uvedomujem si, že ľudia sú už na zelené témy alergickí, keď počujú separácia odpadu, reagujú odmietavo. Ale ja to beriem ako obyčajná gazdina a pre mňa samu bolo obohacujúce, čo všetko sme sa pri príprave výstavy dozvedeli a radikálne to zmenilo môj postoj. Myslím si, že má obrovský zmysel aspoň sa zamyslieť. Teraz už premýšľam, keď niečo kupujem, či to vôbec potrebujem.

A keď už odpad doma máme, môžeme z neho niečo vyrobiť.

Dnes sa dá nájsť na internete množstvo nápadov. Myslím sa priznať, že napríklad tetrapakové gule, poskladané z trojuholníkov bez lepidla, sme našli na internete. Sú tam odkukané veci, ale aj také, čo sme si vymysleli. Je to síce zábavné, ale problém s odpadom to nerieši. Na záver sme sa na to snažili upozorniť. Vo vlhkom podzemí Bibiany sú televízory, chladničky a iný nebezpečný odpad, vymysleli sme heslá ako „Pozor, nebezpečnosť nevidieť“, lebo naozaj ho v nich nevidieť, alebo „Um, nie konzum“. Končí sa na dvore, kde je bioodpad a odychovisko, aby si mohli návštevníci posediť a porozmýšľať, ako z toho von.

Prečo považujete za dôležité, aby deti poznali miesto, kde žijú?

Sama stále riešim prislusnosť k miestu, kam som prišla žiť, snažím sa ho spoznať a pochopiť, aby som mohla zapustiť korene. Pre miestnych, „zakorených“, to možno nie je také zaujímavé a často to vedľa málo. My prisťahovalci však máme tú potrebu cítiť sa tu doma, chápať miesto, kde žijeme, pretože sem nechceme chodiť len ako do nočiarne.

Sama ste sa teda museli zoznamovať s mestom, aby ste mohli na týchto vedomostiach stavať programy pre deti.

Pomohlo mi aj to, že som sa podieľala na obnove viacerých starých domov. Fascinoval ma, keď zisťujem históriu nejakého domu. Robila som napríklad štúdiu a projekt rekonštrukcie Ambrusterovej kárie, kultúrnej pamiatky. Pri autorstvom výskume som sa dozvedala, ako žili, kde v šľachtických rodoch mali korene, ako to všetko súvisí s neďalekou Bratislavou.

Príbeh a hra ako spôsob spoznávania zrejme funguje aj v projekte, ktorý robíte vo Svätom Jure – Tu je moje miesto. Čo vás

ozaj desivé veci, keby to ľudia vedeli, možno by zmenili postoj k spotrebe, pretože ďalšou etapou ťažby, spracovania, výroby, predaja a spotreby je odpad – čo sa tým všetkým potom stane.

Mali by sme v záujme zachrány planéty aspoň navštíviť s deťmi túto výstavu?

Uvedomujem si, že ľudia sú už na zelené témy alergickí, keď počujú separácia odpadu, reagujú odmietavo. Ale ja to beriem ako obyčajná gazdina a pre mňa samu bolo obohacujúce, čo všetko sme sa pri príprave výstavy dozvedeli a radikálne to zmenilo môj postoj. Myslím si, že má obrovský zmysel aspoň sa zamyslieť. Teraz už premýšľam, keď niečo kupujem, či to vôbec potrebujem.

A keď už odpad doma máme, môžeme z neho niečo vyrobiť.

Dnes sa dá nájsť na internete množstvo nápadov. Myslím sa priznať, že napríklad tetrapakové gule, poskladané z trojuholníkov bez lepidla, sme našli na internete. Sú tam odkukané veci, ale aj také, čo sme si vymysleli. Je to síce zábavné, ale problém s odpadom to nerieši. Na záver sme sa na to snažili upozorniť. Vo vlhkom podzemí Bibiany sú televízory, chladničky a iný nebezpečný odpad, vymysleli sme heslá ako „Pozor, nebezpečnosť nevidieť“, lebo naozaj ho v nich nevidieť, alebo „Um, nie konzum“. Končí sa na dvore, kde je bioodpad a odychovisko, aby si mohli návštevníci posediť a porozmýšľať, ako z toho von.

Prečo považujete za dôležité, aby deti poznali miesto, kde žijú?

Sama stále riešim prislusnosť k miestu, kam som prišla žiť, snažím sa ho spoznať a pochopiť, aby som mohla zapustiť korene. Pre miestnych, „zakorených“, to možno nie je také zaujímavé a často to vedľa málo. My prisťahovalci však máme tú potrebu cítiť sa tu doma, chápať miesto, kde žijeme, pretože sem nechceme chodiť len ako do nočiarne.

Sama ste sa teda museli zoznamovať s mestom, aby ste mohli na týchto vedomostiach stavať programy pre deti.

Pomohlo mi aj to, že som sa podieľala na obnove viacerých starých domov. Fascinoval ma, keď zisťujem históriu nejakého domu. Robila som napríklad štúdiu a projekt rekonštrukcie Ambrusterovej kárie, kultúrnej pamiatky. Pri autorstvom výskume som sa dozvedala, ako žili, kde v šľachtických rodoch mali korene, ako to všetko súvisí s neďalekou Bratislavou.

Príbeh a hra ako spôsob spoznávania zrejme funguje aj v projekte, ktorý robíte vo Svätom Jure – Tu je moje miesto. Čo vás

k nemu inšpirovalo? Vzniklo ako súčasť širšieho programu regionálneho vzdelávania neziskovej organizácie Academia Istopolitana Nova. Vychádzali sme z myšlienky, že regionálna história by mala byť viac súčasťou toho, čo sa deti učia. Zvyčajne o mieste, kde žijú, nič nevedia. Učia sa dejiny Francúzska, majú predstavu, čo sa tam dialo dvesto rokov, ale nemajú priestorovú predstavu o tom, že zároveň sa niečo dialo aj na mieste, kde žijú a že to s tým všetkým súvisí.

Projekt má viaceré programy, pre aké skupiny deti je určený?

Vymysleli sme s architektkou Barborou Vorlíčkovou, ktorá sa prisťahovala do Jura a tiež má malé deti, programy pre školárov, pre prvý aj druhý stupeň základných škôl tak, aby to súviselo s ich učivom v škole. Napríklad školári môžu tu v Jure spoznať príbeh o Svätom Jurajovi – ako vznikol, s čím v meste súvisí. Deti majú rady príbehy a pre tie malé je program postavený na nich.

Prečo považujete za dôležité, aby deti poznali miesto, kde žijú?

Sama stále riešim prislusnosť k miestu, kam som prišla žiť, snažím sa ho spoznať a pochopiť, aby som mohla zapustiť korene. Pre miestnych, „zakorených“, to možno nie je také zaujímavé a často to vedľa málo. My prisťahovalci však máme tú potrebu cítiť sa tu doma, chápať miesto, kde žijeme, pretože sem nechceme chodiť len ako do nočiarne.

Sama ste sa teda museli zoznamovať s mestom, aby ste mohli na týchto vedomostiach stavať programy pre deti.

Pomohlo mi aj to, že som sa podieľala na obnove viacerých starých domov. Fascinoval ma, keď zisťujem históriu nejakého domu. Robila som napríklad štúdiu a projekt rekonštrukcie Ambrusterovej kárie, kultúrnej pamiatky. Pri autorstvom výskume som sa dozvedala, ako žili, kde v šľachtických rodoch mali korene, ako to všetko súvisí s neďalekou Bratislavou.

Príbeh a hra ako spôsob spoznávania zrejme funguje aj v projekte, ktorý robíte vo Svätom Jure – Tu je moje miesto. Čo vás

ozaj desivé veci, keby to ľudia vedeli, možno by zmenili postoj k spotrebe, pretože ďalšou etapou ťažby, spracovania, výroby, predaja a spotreby je odpad – čo sa tým všetkým potom stane.

Mali by sme v záujme zachrány planéty aspoň navštíviť s deťmi túto výstavu?

Uvedomujem si, že ľudia sú už na zelené témy alergickí, keď počujú separácia odpadu, reagujú odmietavo. Ale ja to beriem ako obyčajná gazdina a pre mňa samu bolo obohacujúce, čo všetko sme sa pri príprave výstavy dozvedeli a radikálne to zmenilo môj postoj. Myslím si, že má obrovský zmysel aspoň sa zamyslieť. Teraz už premýšľam, keď niečo kupujem, či to vôbec potrebujem.

A keď už odpad doma máme, môžeme z neho niečo vyrobiť.

Dnes sa dá nájsť na internete množstvo nápadov. Myslím sa priznať, že napríklad tetrapakové gule, poskladané z trojuholníkov bez lepidla, sme našli na internete. Sú tam odkukané veci, ale aj také, čo sme si vymysleli. Je to síce zábavné, ale problém s odpadom to nerieši. Na záver sme sa na to snažili upozorniť. Vo vlhkom podzemí Bibiany sú televízory, chladničky a iný nebezpečný odpad, vymysleli sme heslá ako „Pozor, nebezpečnosť nevidieť“, lebo naozaj ho v nich nevidieť, alebo „Um, nie konzum“. Končí sa na dvore, kde je bioodpad a odychovisko, aby si mohli návštevníci posediť a porozmýšľať, ako z toho von.

Prečo považujete za dôležité, aby deti poznali miesto, kde žijú?

Sama stále riešim prislusnosť k miestu, kam som prišla žiť, snažím sa ho spoznať a pochopiť, aby som mohla zapustiť korene. Pre miestnych, „zakorených“, to možno nie je také zaujímavé a často to vedľa málo. My prisťahovalci však máme tú potrebu cítiť sa tu doma, chápať miesto, kde žijeme, pretože sem nechceme chodiť len ako do nočiarne.

Sama ste sa teda museli zoznamovať s mestom, aby ste mohli na týchto vedomostiach stavať programy pre deti.

Pomohlo mi aj to, že som sa podieľala na obnove viacerých starých domov. Fascinoval ma, keď zisťujem históriu nejakého domu. Robila som napríklad štúdiu a projekt rekonštrukcie Ambrusterovej kárie, kultúrnej pamiatky. Pri autorstvom výskume som sa dozvedala, ako žili, kde v šľachtických rodoch mali korene, ako to všetko súvisí s neďalekou Bratislavou.

Príbeh a hra ako spôsob spoznávania zrejme funguje aj v projekte, ktorý robíte vo Svätom Jure – Tu je moje miesto. Čo vás

